

...op weg naar een duurzame Zernikecampus

DUURZAAM BOUWEN

Wat is dat en wat betekent het voor onderwijs huisvesting?

de essentie van duurzaamheid

De Zwarte Hond in samenwerking met Except

DeZwarteHond.

EXCEPT

RUG Bernoulliborg

2007

Hanzehogeschool afdeling techniek

1997

RUG afdeling Levenswetenschappen

2010

Wageningen

NIOO

2008-?

Delft

Haagse Hogeschool

2009

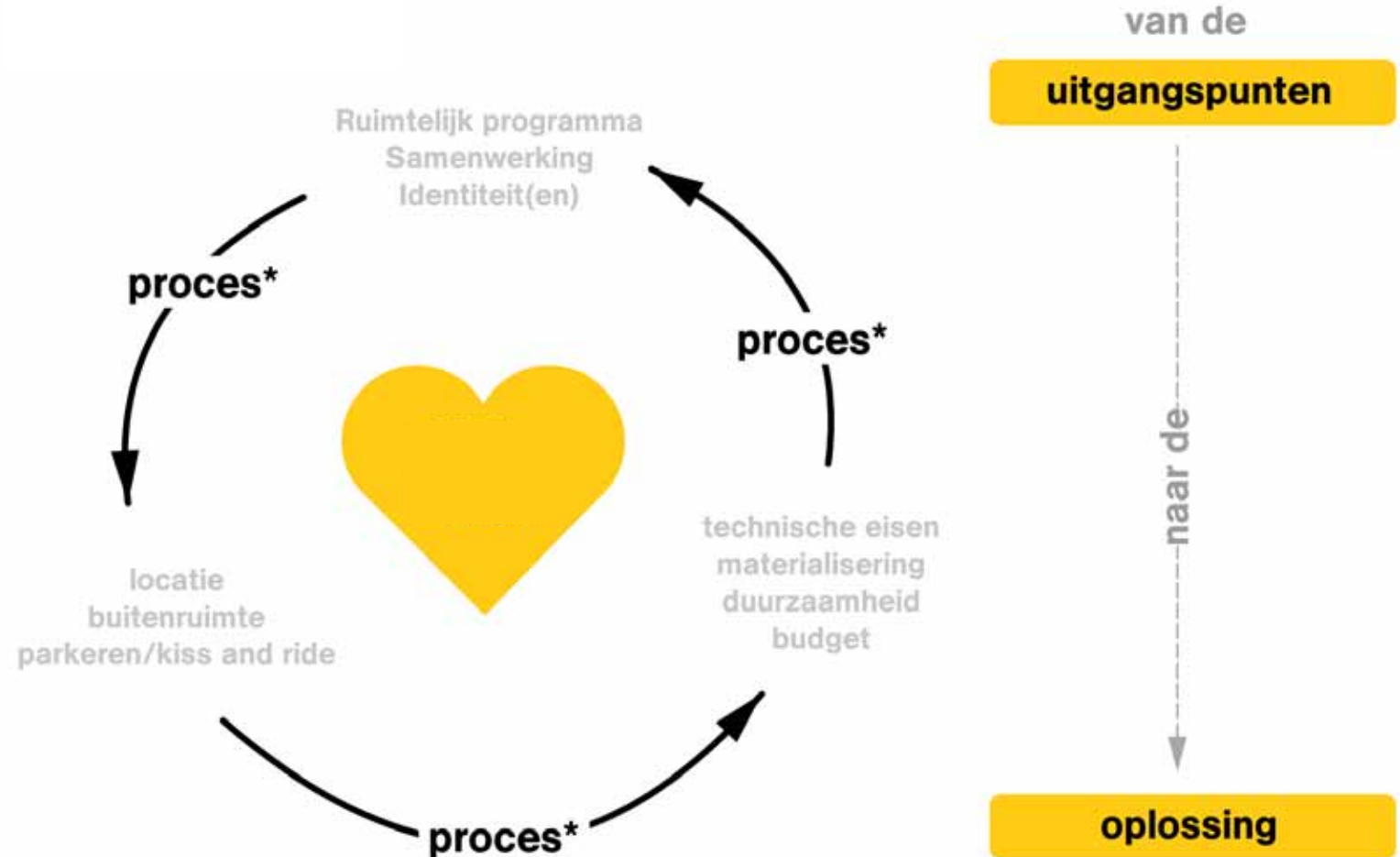
Delft

TU Bouwkunde

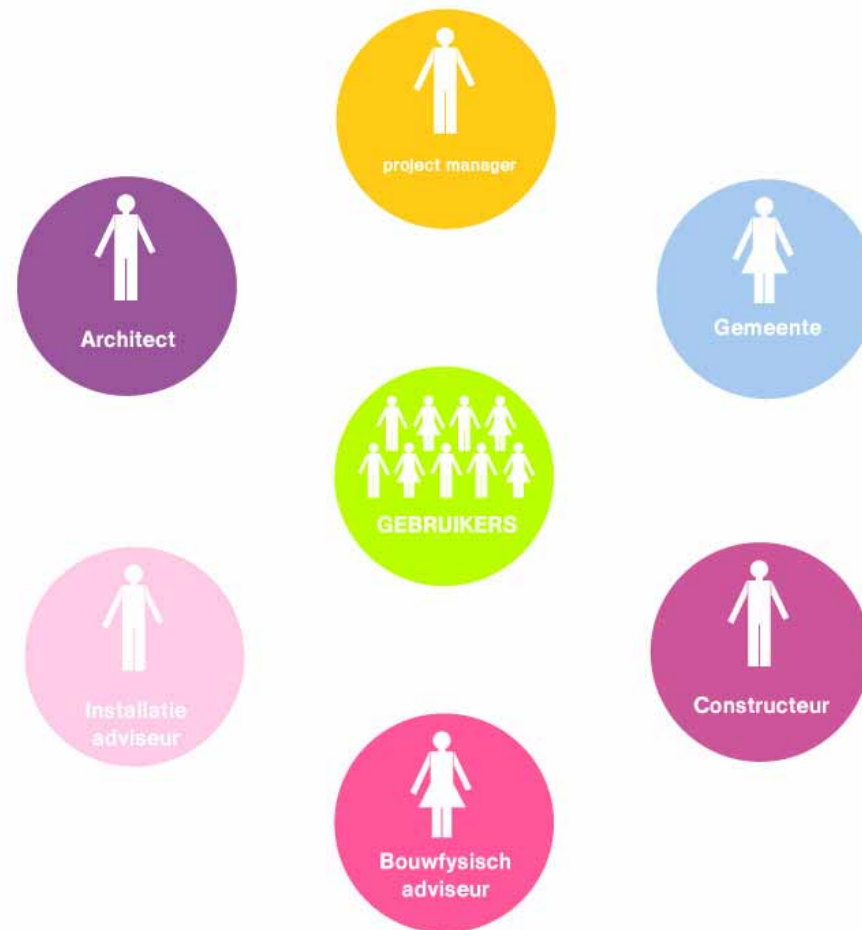
2008-2009

Het proces

Samenwerken

BREEAM-NL

Management

Gezondheid & Welzijn

Energie

Transport

Water

Materialen

Afval

Landgebruik & Ecologie

Vervuiling

De negen
toetsingscriteria van

BREEAM

De Zwarte Hond

Gemeentelijke Praktijk Richtlijnen

Een GPR score is een ‘test’ bestaande uit bijna 100 gegevens over een gebouw, die ieder een relatieve score kunnen behalen.

Energie

gaat over de bouwkundige schil van een gebouw (bijv. type glas, detaillering, zonwering) en over de installaties

Milieu

water (bijv. waterbesparende kranen), milieuzorg (bijv. gebruik van grondstoffen), materiaal

Gezondheid

geluid, luchtkwaliteit (bijv. schadelijke stoffen uit materialen), thermisch comfort (bijv. te openen ramen), licht en visueel comfort (bijv. daglicht)

Gebruikskwaliteit

toegankelijkheid (bijv. bereikbaarheid van perceel), functionaliteit (bijv. verdiepingshoogte), technische kwaliteit, sociale veiligheid

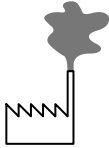

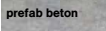

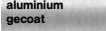

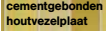

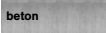

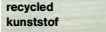

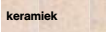

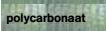

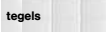

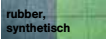

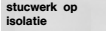

Toekomstwaarde

Toekomstgerichte voorzieningen (bijv. onderhoud en levensduur bouwdelen), Flexibiliteit (bijv. Mate van uitbreidbaarheid), Belevingswaarde

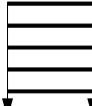
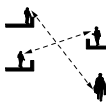

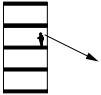
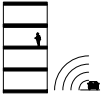

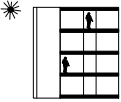
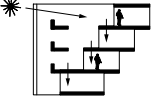
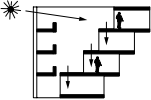
Life Cycle Analysis

De Zwarte Hond

	 energieverbruik (niet hernieuwbaar) bij productie en vervoer	 milieubelasting bij productie	 uitputting aarde	 landgebruik	 toxiciteit	 levensduur	 onderhoud	 vandalisme bestendig	 investeringskosten
 baksteen									
 prefab beton									
 hout									
 aluminium gecoat									
 cementgebonden houtvezelplaat									
 beton									
 kunststof									
 recycled kunststof **									
 keramiek									
 polycarbonaat									
 natuursteen ***									
 tegels									
 rubber, synthetisch									
 stucwerk op isolatie									
 glas									

Energieverbruik

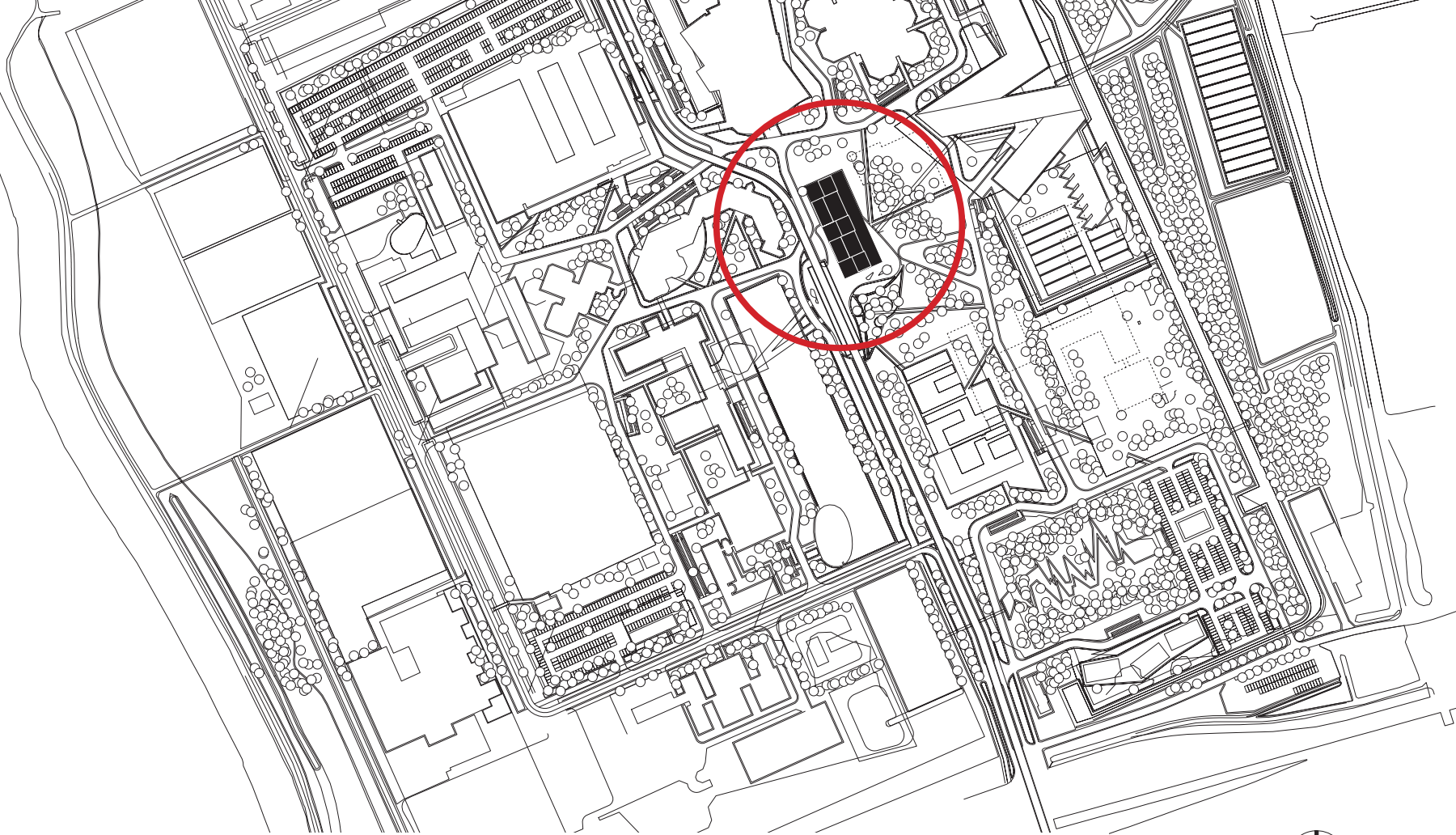
	 kunstlicht/energie	 daglicht	epc: 0,5-0,7	 constructie	 openheid	 delen	€	 beleving	 geluid
	—	✓ —	✓	✓	✓ —	✓	✓	✓	✓
	—	✓ —	✓	✓✓	—	✓	✓	—	✓✓
	✓	✓	✓ —	— —	✓	✓✓	✓ —	✓	✓✓
	—	—	✓	✓	✓ —	✓	—	✓	✓
	✓✓	✓✓	✓✓	— —	✓✓	✓ —	— —	✓✓	✓ —
	✓✓	✓✓	✓✓	— —	✓✓	✓ —	— —	✓✓	✓ —

Bernoulliborg

Groningen

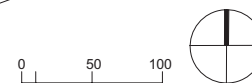
De Zwarte Hond

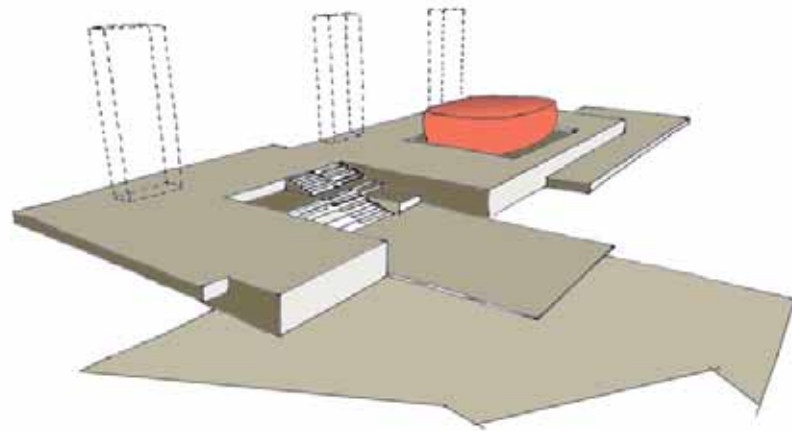
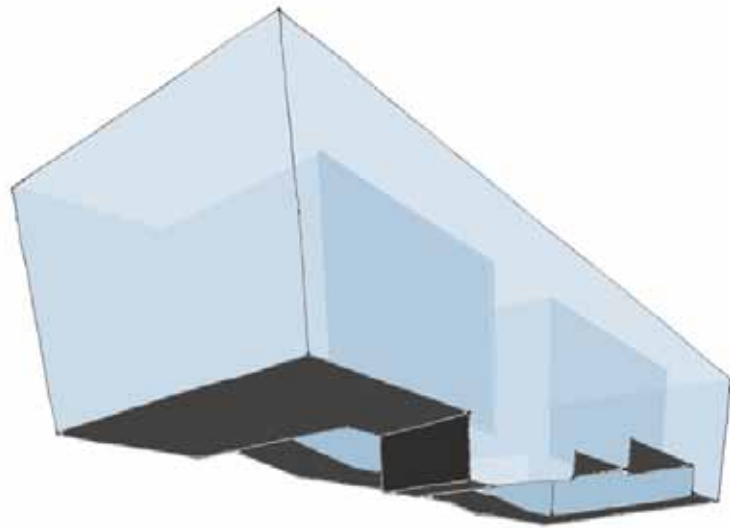

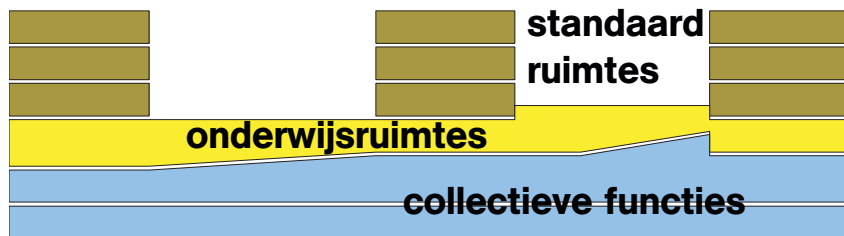
De Zwarte Hond

Bernoulliborg in de vernieuwde stedenbouwkundige campusinrichting van West 8

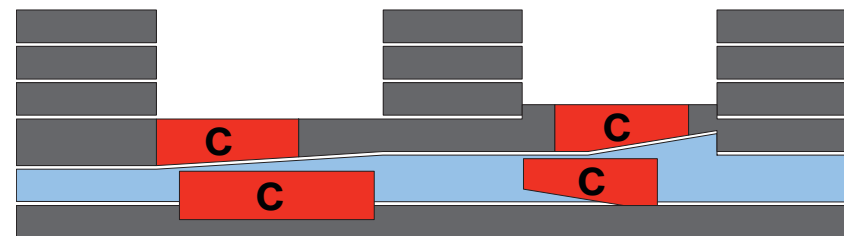

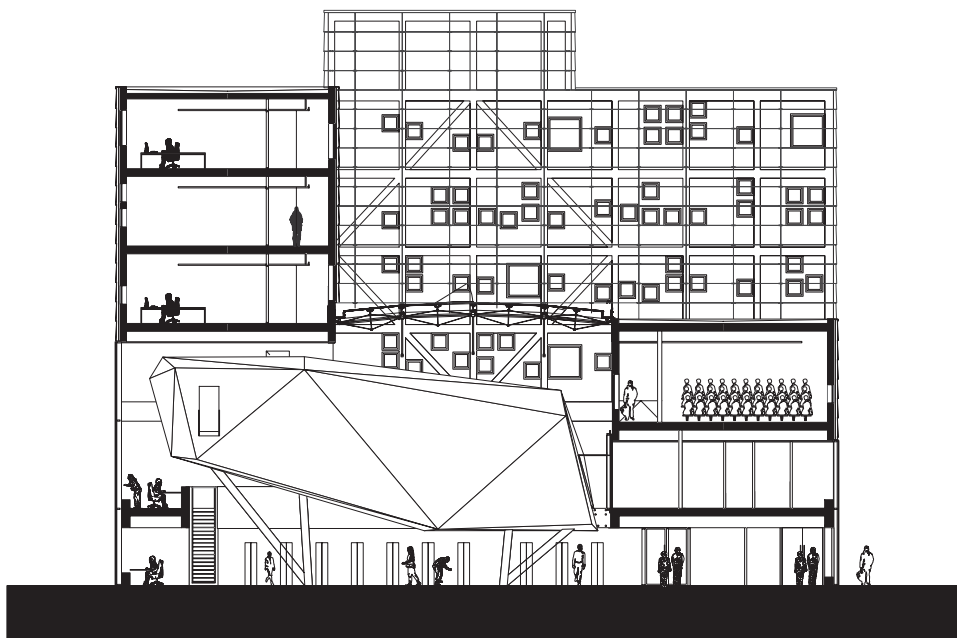
De Zwarte Hond

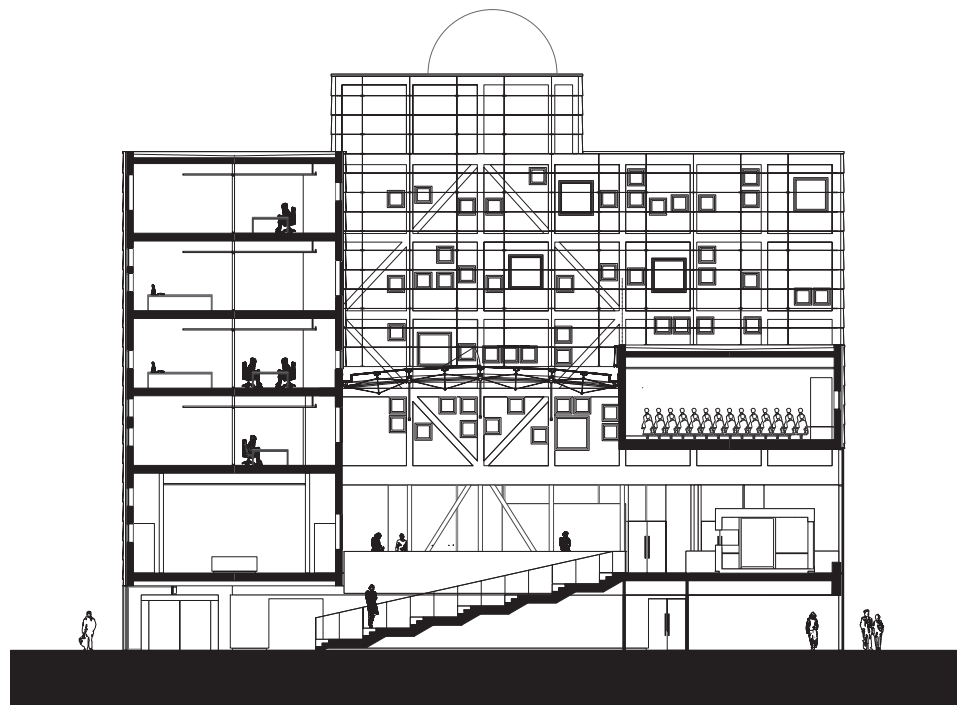
Laagsgewijze programma opbouw

Collegezalen en ontsluitingslaag

Doorsnede

Doorsnede

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

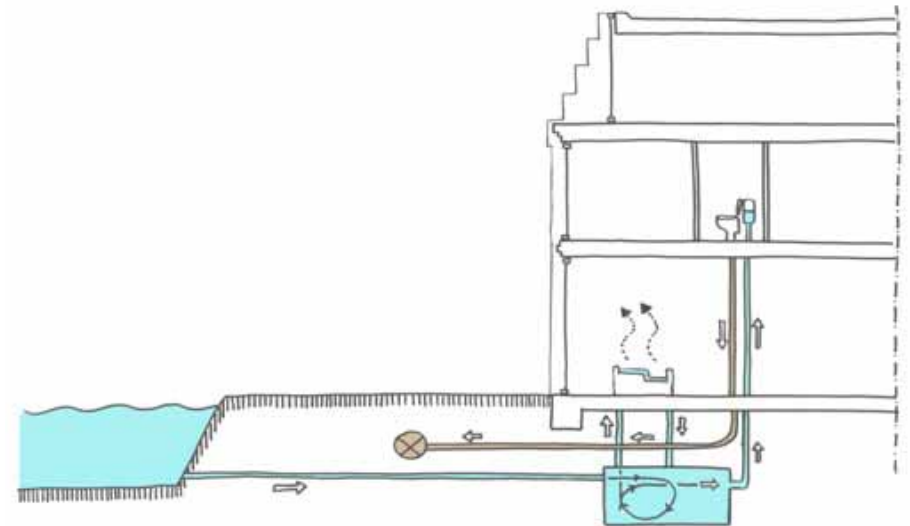
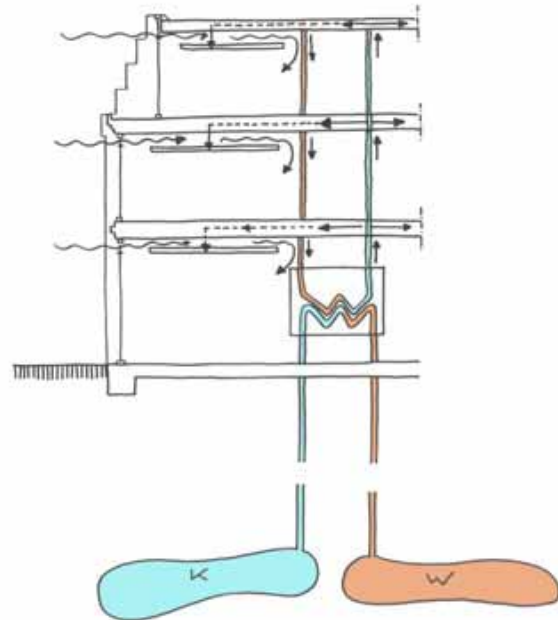

De Zwarte Hond

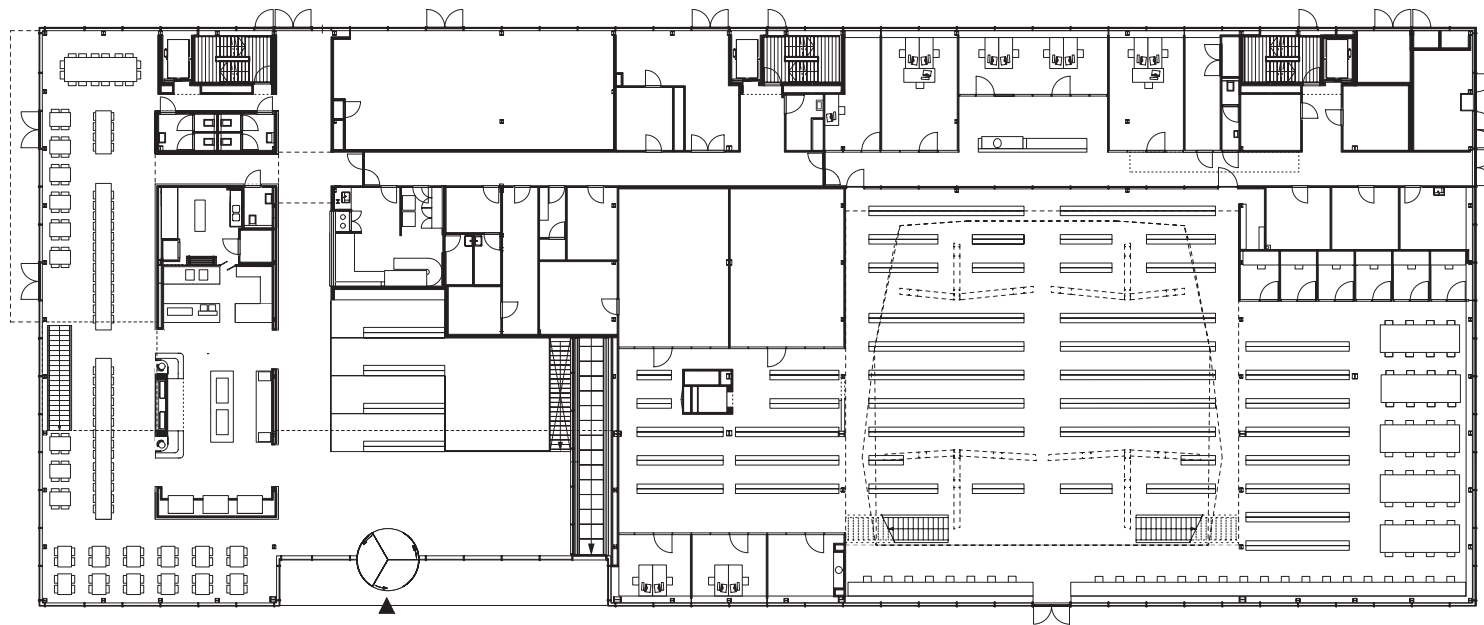
De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

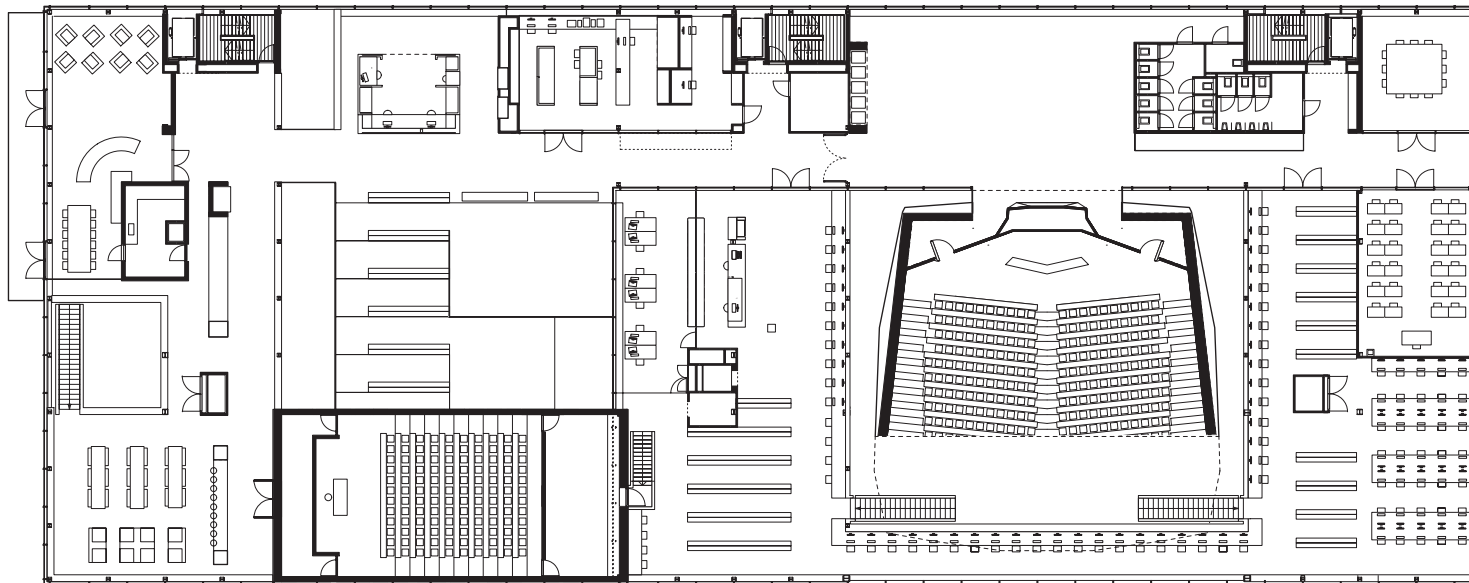

Plattegrond begane grond

De Zwarte Hond

0 2 4 6 8 10m.

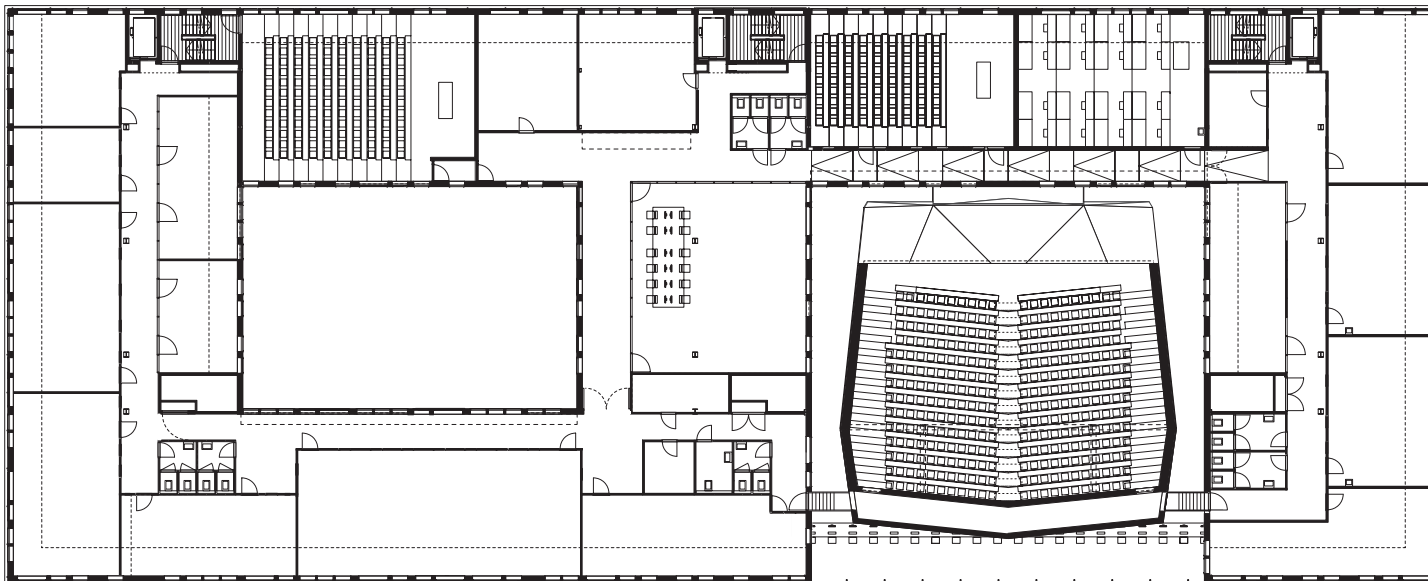

Plattegrond eerste verdieping

De Zwarte Hond

0 2 4 6 8 10m.

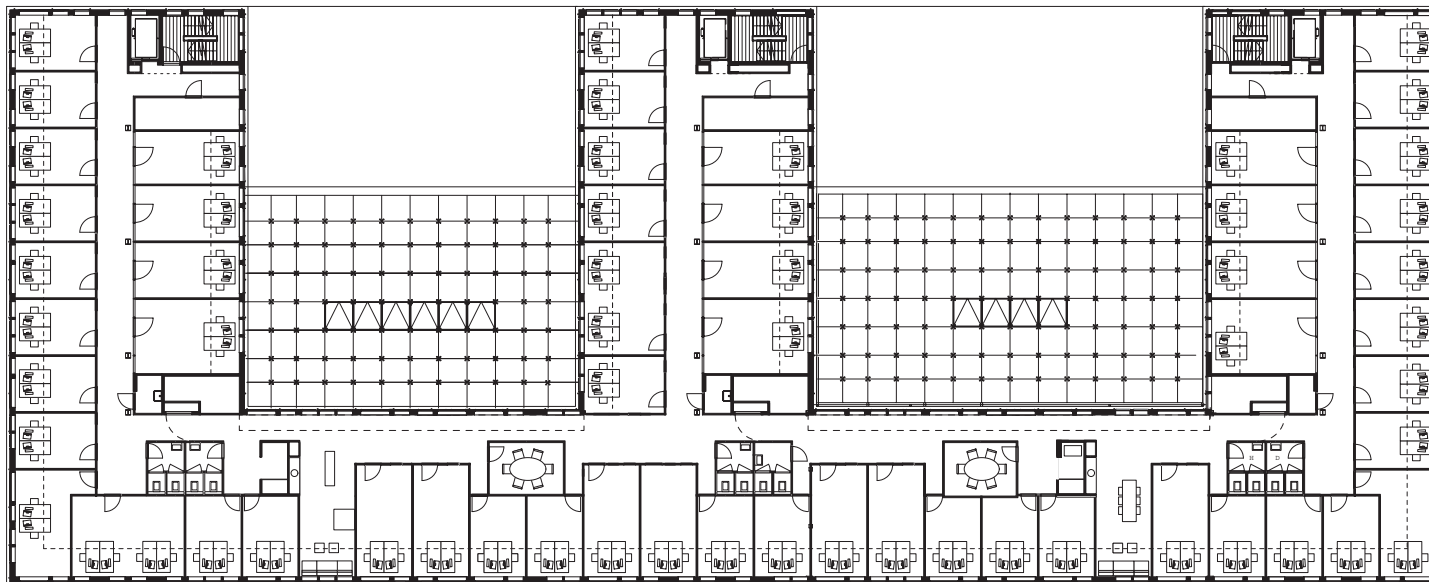

Plattegrond tweede verdieping

De Zwarte Hond

0 2 4 6 8 10m.

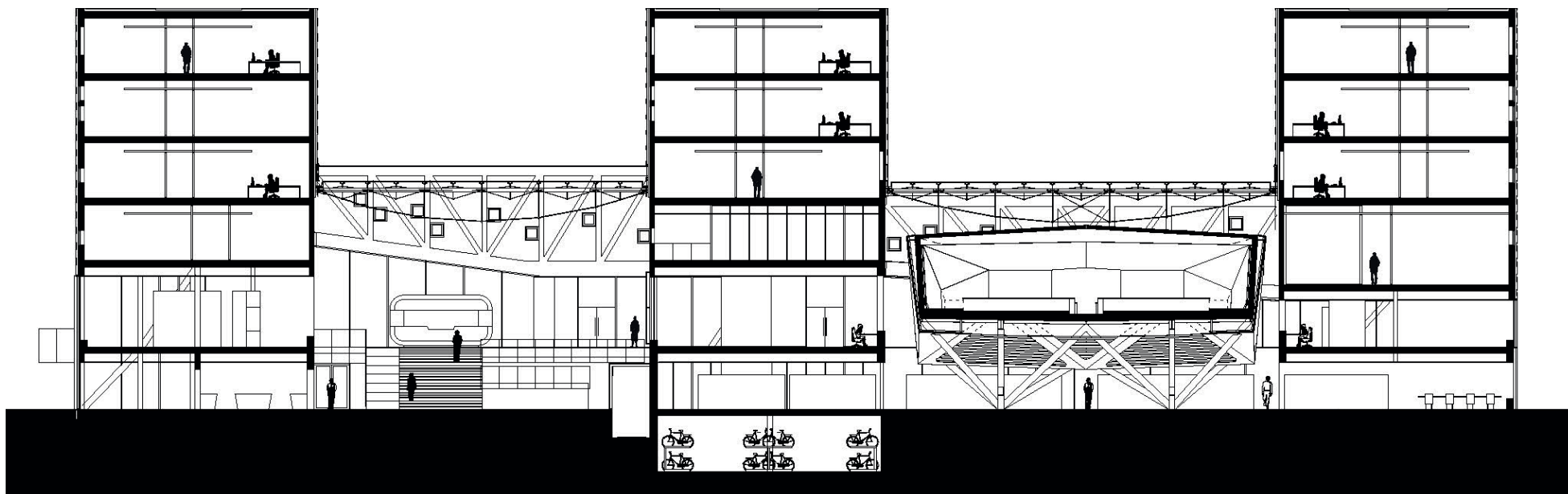

Plattegrond derde verdieping

De Zwarte Hond

0 2 4 6 8 10m.

Doorsnede

De Zwarte Hond

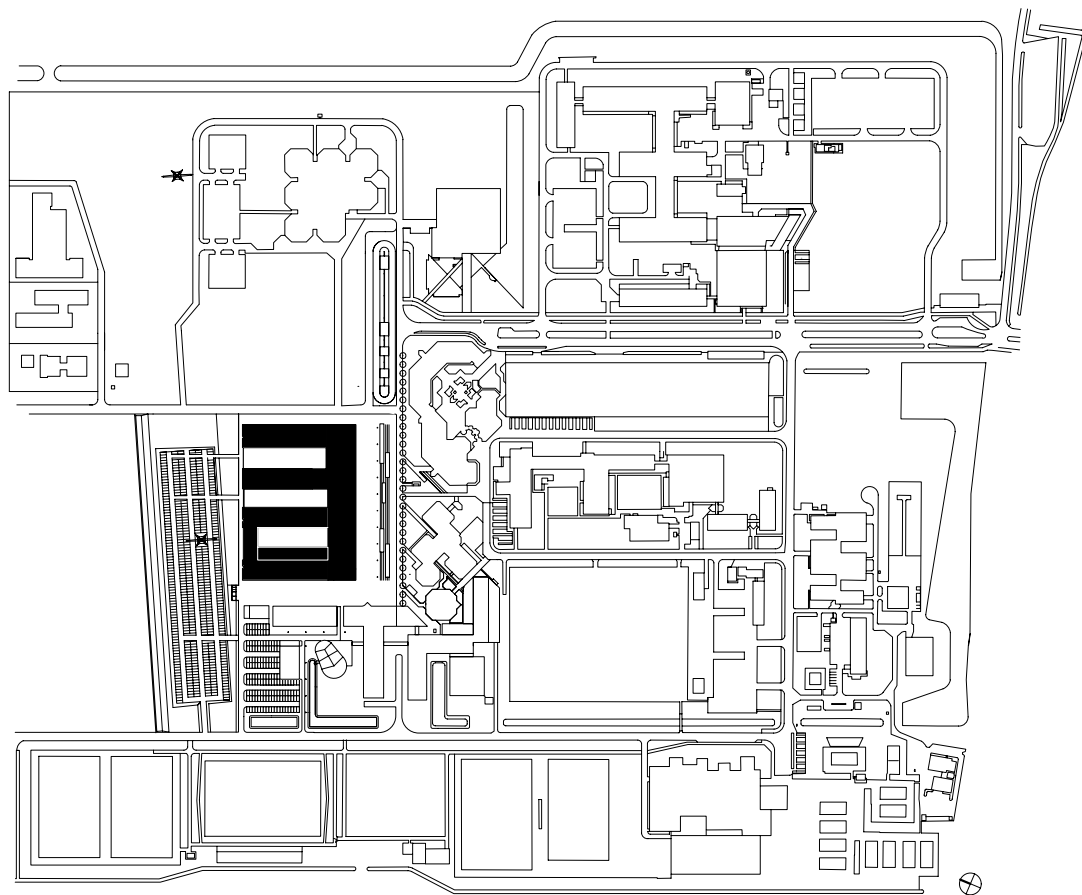

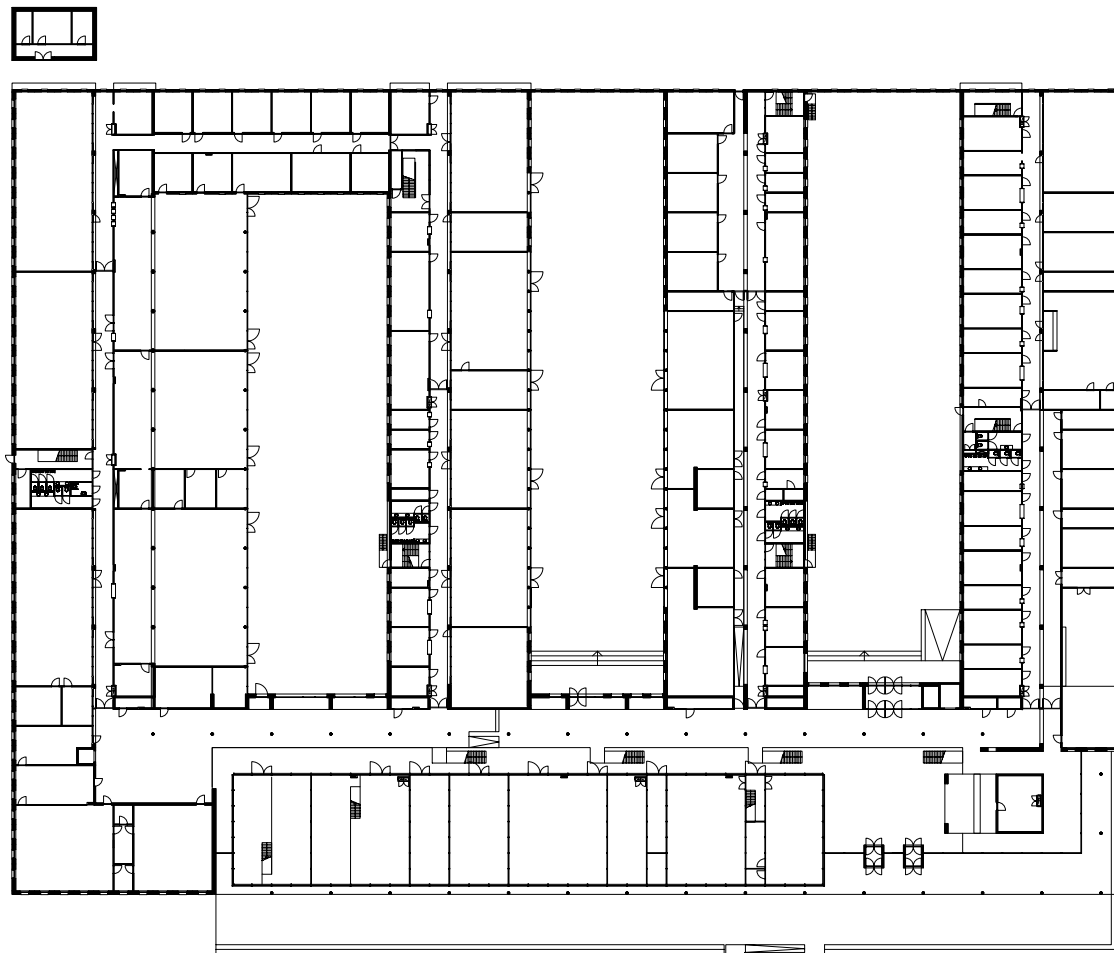
Hanzehogeschool Groningen

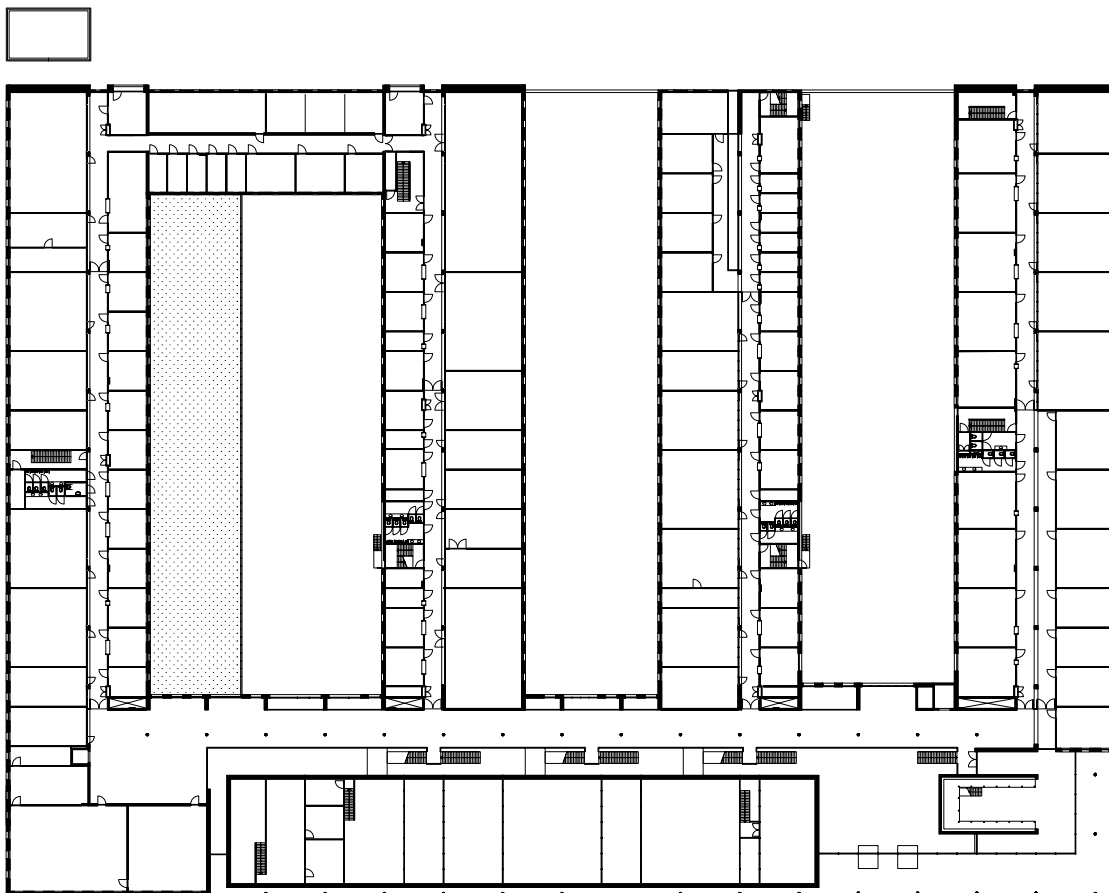
De Zwarte Hond

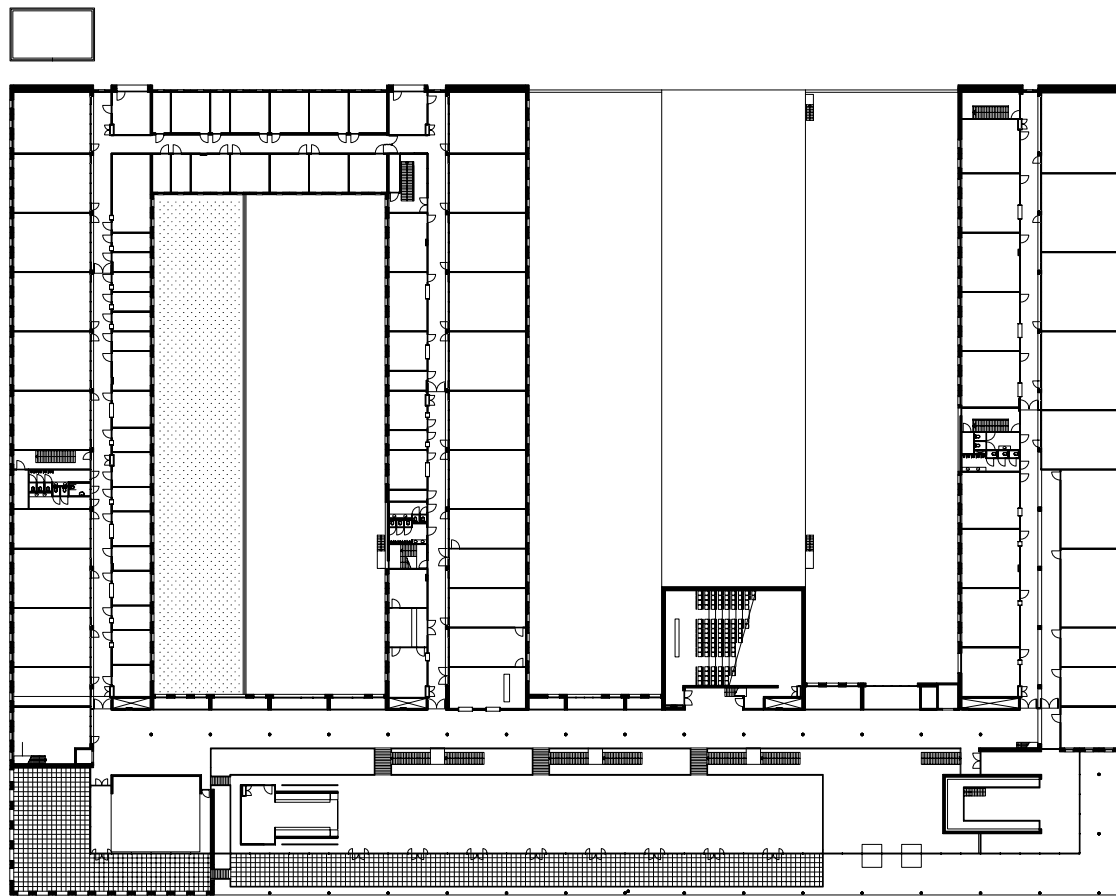

De Zwarte Hond

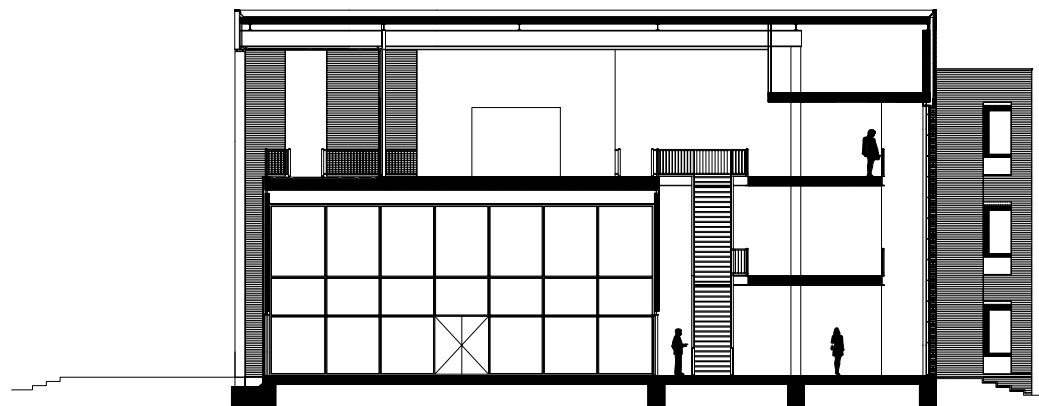

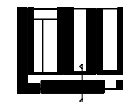
De Zwarte Hond

2e verdieping 0 5

DOORSNEDE AA

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

RUG afdeling Levenswetenschappen

Groningen

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

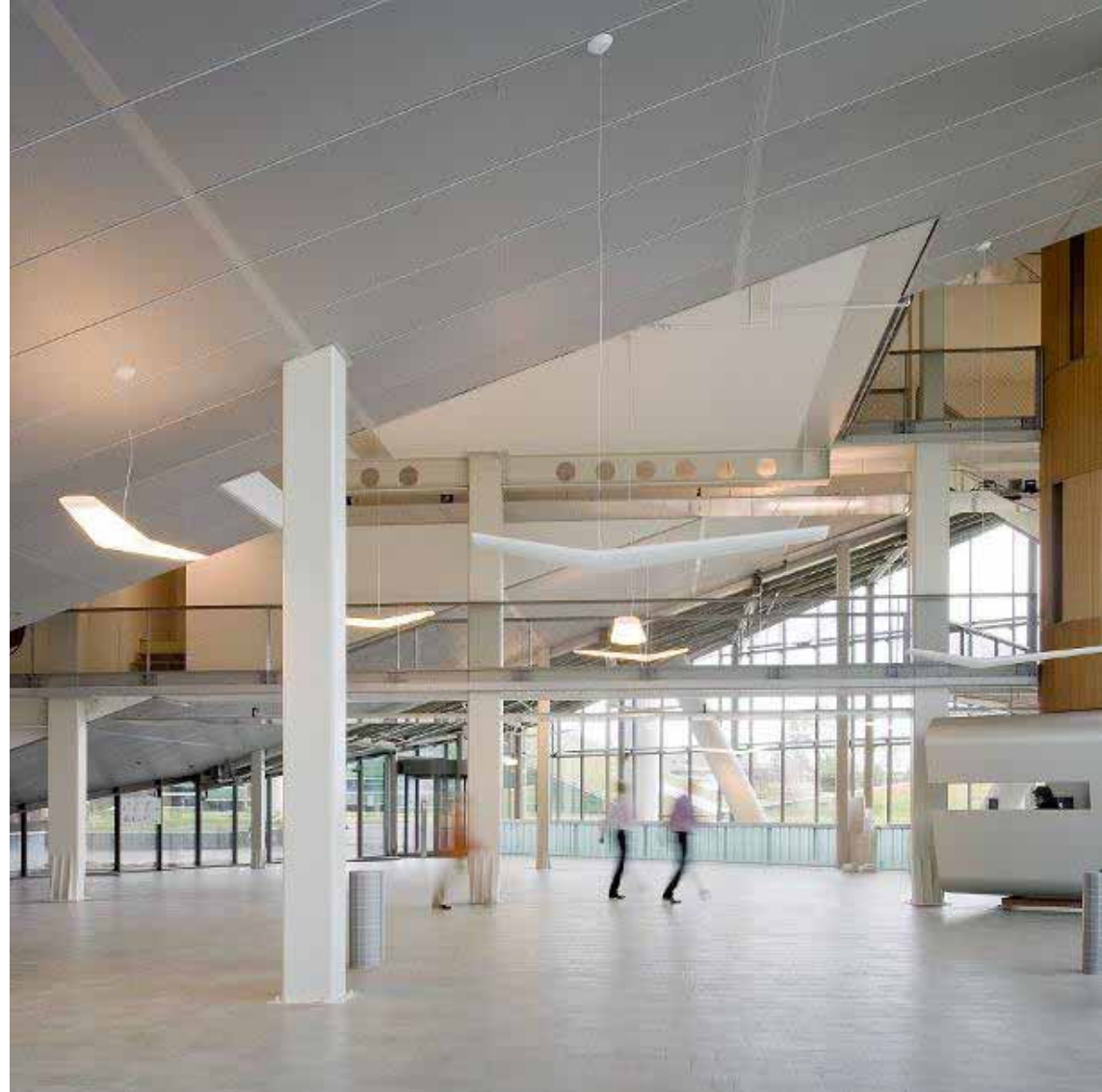

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

NIOO Wageningen

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

TU Bouwkunde Delft

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

Haagse Hogeschool Delft

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

De Zwarte Hond

Onderwijs 2010 - 2020

Onderzoek van CHEPS **(Center for Higher Education Policy Studies)**

**Één van de meest verwachte scenario's voor
de ontwikkeling van het hoger onderwijs in de
komende 10 jaar.**

Scenario: Octavia, the spider web city

De combinatie van de globalisering van de economie en de individualisering in de westerse maatschappij veroorzaakt een complexe sociale dynamiek die universiteiten er toe dwingt telkens weer nieuwe partners te zoeken.

Grenzen tussen oorspronkelijk duidelijk afgegrensde subsystemen
- Nederland/Europa/Wereld, hoger onderwijs als aparte sector,
universiteit/hbo - zijn vervaagd. Onderdelen van die subsystemen, zoals
universiteiten, zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking, integratie
met andere partijen. Maar ook het traditionele concept 'universiteit' is
nauwelijks meer zichtbaar.

Er zijn enkele centrale, globaal opererende, maar voortdurend van gedaante veranderende systemen die publieke, semi-publieke en private instellingen voor hoger onderwijs omvatten. Deze instellingen verzorgen gezamenlijk onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening.

De belangrijke wetenschap wordt gedaan door internationale, voortdurend bewegende consortia die in belangrijke mate gedreven en gevormd worden door de dynamiek van de onderzoeker.

De academic gipsy ontstaat. Parttime docenten die lokaal en regionaal binnen het hoger onderwijs lesgeven.

Voor een goede carrière na het afstuderen zijn een goed netwerk, sociale capaciteiten en cognitieve mobility belangrijker dan het diploma.

De samenstelling van de studentenpopulatie wordt veel diverser. In de collegebanken zit de traditionele student, de 'mid-career' student, de parttime studerende professional. Er is een grote en diverse mobiliteit tussen disciplines, landen, in de combinatie van werk en onderzoek, in de combinatie van face-to-face en online onderwijs.

**Frans Dijkstra (hoofd analyse Hoger Onderwijs, ministerie voor
Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen):**

“Op de CHEPS-conferentie werd dit scenario door het merendeel van de aanwezigen als het meest wenselijk beschouwd. Ik vind het heel interessant omdat het de vertaling is van een aantal trends die je nu ziet. Globalisering, internet, de grenzeloosheid van de onderzoeker, het vervagen van oorspronkelijke grenzen.

**Jeroen Bartelse (hoofd van de afdeling beleid van de VSNU,
Vereniging voor Samenwerkende Nederlandse Universiteiten):**

“Die netwerkgedachte is heel aantrekkelijk. Dat je als student bijvoorbeeld een samenhangend curriculum in verschillende culturele contexten kunt volgen. In dit scenario gedijt het wezen van de academische vrijheid het beste. Wereldwijd, tijdelijk, dynamisch. Er dreigt echter wel verrommeling. Wie heeft nog overzicht, regie? Een wereldwijde verstandhouding over bijvoorbeeld accreditaties en diploma's is wel noodzakelijk.”

Pieter van Dijk (voorzitter van het bestuur van de NUFFIC, de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het Hoger Onderwijs):

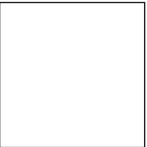
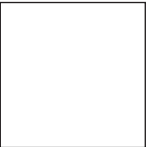
“In dit model hebben ze een aantal factoren in het hoger onderwijs goed doorgedacht. Met name de centrale positie van de wetenschapper en zijn manier van opereren. Die laat zich niet beperken door zoiets als Europa. Niet het strategisch gedrag van een bestuurder is relevant, maar de contacten die de wetenschapper zoekt. Wat ontbreekt is het doordenken van ontwikkelingen buiten Europa. Wat gaat er in China gebeuren, in India, in de Verenigde Staten, dat gaat voor meer dan vijftig procent bepalen hoe het hoger onderwijs er hier in 2020 uit ziet. Maar deze kritiek geldt eigenlijk voor alledrie de scenario's.”

**Jeroen Bartelse (hoofd van de afdeling beleid van de VSNU,
Vereniging voor Samenwerkende Nederlandse Universiteiten):**

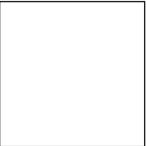
“Die netwerkgedachte is heel aantrekkelijk. Dat je als student bijvoorbeeld een samenhangend curriculum in verschillende culturele contexten kunt volgen. In dit scenario gedijt het wezen van de academische vrijheid het beste. Wereldwijd, tijdelijk, dynamisch. Er dreigt echter wel verrommeling. Wie heeft nog overzicht, regie? Een wereldwijde verstandhouding over bijvoorbeeld accreditaties en diploma's is wel noodzakelijk.”

Programma

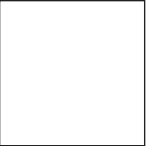
Ontvangstruimte/foyer

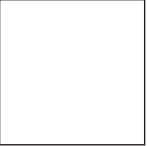
Grand cafe

Informatiecentrum

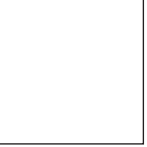
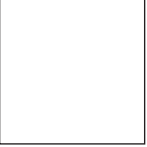
Vergaderen

Filmzaal

Evenementenruimte

DeZwarteHond.